

Recomanació 4/2018, de 7 de març de 2018, sobre el compromís adquirit amb la ciutadania amb l'aprovació dels Pressupostos Participatius de l'any 2016, integrats als pressupostos municipals del 2017

ANTECEDENTS

És de referència l'expedient DC 19/2018, davant la constatació fefaent del Director General de Participació Ciutadana de la problemàtica per la implementació dels projectes aprovats a l'any 2016 en el marc de la iniciativa coneguda amb el nom de Pressupostos Participatius.

A l'any 2016 es va plantejar per part de l'equip de govern municipal una iniciativa política que amb un model de participació que havia d'obrir a la ciutadania i a les entitats ciutadanes la possibilitat de plantejar projectes, que després de seguir un procés de selecció s'executarien amb càrrec a una quantitat determinada dels pressupostos municipals, d'acord amb els suports rebuts pel conjunt de la ciutadania i la viabilitat tècnica de les propostes. Per a la implementació dels projectes que superessin el procés es destinaria un milió d'euros.

La iniciativa va ser impulsada amb èxit, es va estudiar la viabilitat per part de la Comissió tècnica, es va donar audiència a les persones que havien proposat, es varen unificar les propostes d'objecte semblant o complementari i entre el 21 de setembre i el 4 d'octubre de 2016 es va realitzar la fase final de votació.

En data 5 d'octubre de 2016 es va tancar l'escrutini, determinant que el milió d'euros s'invertirien en els projectes:

1.- Corredors verds i primera fase del futur bosc urbà de la Riera	250.000 euros
2.- Iniciar la recuperació de l'edifici de GESA i donar-li ús	200.000 euros
3.- Més ombra als parcs i carrers de Palma, més Joc i més vida!	150.000 euros
4.- Ampliar la xarxa de carrils bici i dotar-los d'aparcaments per a bicis	100.000 euros
5.- Protecció de l'espai natural d'Es Carnatge – Patrimoni de Palma	600.000 euros

S'indicava també a la resolució inicial que per a la realització de la protecció d'Es Carnatge sols havia una quantitat igual a la meitat del pressupost necessari establert, perquè la suma dels 600.000 euros d'aquell projecte superaven el milió d'euros i per tant es proposava realitzar la proposta parcialment o incrementar amb recursos propis de les àrees competents fins a completar el pressupost de la intervenció.

En data 30 de novembre de 2016 es varen aprovar inicialment els Pressupostos municipals del 2017 que incloïen la partida d'un milió d'euros per al compromís adquirit amb la iniciativa de Pressupostos Participatius.

Així, doncs, amb la posterior aprovació definitiva se consolidava el compromís i al llarg del 2017 s'havien de dur endavant totes les propostes. Malgrat tot, conclòs el termini d'execució

pressupostària del 2017, al mes de gener de 2018, es va tenir constància de la no implementació dels projectes i per tant de la presumpta pèrdua de les partides econòmiques pressupostades destinades per als projectes aprovats en virtut de la conclusió de l'exercici.

És per això que en una entrevista amb el Director General de Participació Ciutadania i Coordinació Territorial, responsable de l'Àrea competent, en data 5 de març de 2018, es va constatar:

PRIMER.- que del milió d'euros pressupostats calculava que s'havia invertit al 2017 un màxim real de 300.000 euros, quedant 700.000 euros pendents d'aplicació.

SEGON.- que de tots els projectes sols s'havien executat amb càrrec als pressupostos participatius el de l'ampliació dels carrils bici (assenyalat com a 4 en aquest document), que s'havia executat íntegrament i el de la protecció de l'espai natural d'Es Carnatge (5), executat parcialment.

TERCER.- en quant al projecte de més ombra als parcs i carrers de Palma, la part executada s'havia fet amb pressupostos propis de la regidoria competent, fora de pla de pressupostos participatius.

QUART.- el projecte de la recuperació de l'edifici de GESA havia estat d'impossible execució després de la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Balears, en quant a l'anul·lació de la parcel·lació de la façana Litoral-Llevant segons la qual l'ajuntament perdia la propietat de l'immoble.

CINQUÈ.-del projecte dels corredors verds i el futur bosc urbà no existia constància del seu inici.

D'acord amb aquesta informació és un fet que el compromís adquirit pel consistori per a l'execució dels projectes no ha seguit el curs que era d'esperar i que es presenta la necessitat d'algunes explicacions.

FONTS DE DRET

El règim jurídic d'aplicació per a la justificació de la iniciativa dels Pressupostos Participatius és, segons les pròpies bases, el que disposen:

PRIMER.- la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, als articles 69 i 70, on es reconeix que les Corporacions locals han de facilitar la major informació possible sobre la seva activitat i la participació de tota la ciutadania en la vida local.

SEGON.- la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears, article 116, on es determinen els principis generals de la participació ciutadana i les característiques, els mitjans i procediments de participació que estableixin les corporacions per garantir una correcta participació.

Tot plegat d'acord amb les garanties del procediment establert a la Llei 39/2015, de 2 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, en el moment de l'aprovació de les Bases 2016 encara d'aplicació la Llei 30/1992, de Règim jurídic de les administracions públiques i procediment administratiu comú.

A més, atesa la temporalitat aplicable a la inversió que ens ocupa, per formar part dels pressupostos municipals anuals, consideram que afecta als pressupostos participatius el Real Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel que s'aprova el text refós de la Llei de règim d'hisendes locals, que en el seu article 163 sobre l'àmbit temporal del pressupostos ens recorda que l'exercici pressupostari coincidirà amb l'any natural i en ell s'imputaran els drets liquidats en l'exercici, qualsevol que sigui el període del qual derivin i les obligacions reconegudes durant l'exercici.

Per això es fa necessari un aclariment sobre l'ús de les partides previstes al pressupost no aplicades en l'exercici en qüestió i en qualsevol cas com s'ha resolt aquesta situació per garantir el compromís adquirit amb al ciutadania.

Finalment, consideram que al Decret de d'organització dels Serveis Administratius de l'Ajuntament, conegut per Decret de Competències (BOIB núm. 29 de 3 de març de 2016), als apartats IV.1.a i IV.1.b, s'especifica la responsabilitat de l'Àrea delegada de Participació i Coordinació Territorial. A l'apartat IV.1.b.f es disposa, per exemple, la competència de: "Proposar i impulsar procediments mètodes que fomentin la participació de les entitats ciutadanes en els districtes municipals", per tant l'assenyala com a directament responsable de l'impuls inicial de la proposta pel que fa a la tramitació de la selecció, comunicació dels resultats i seguiment de l'execució dels projectes en relació a les diferents àrees municipals afectades.

Capítol a part és la responsabilitat en la materialització de cadascun dels projectes que també en aplicació del mateix Decret d'organització dels Serveis Administratius de l'Ajuntament s'haurien de determinar i aclarida la competència s'haurien de dotar.

RECOMANACIÓ

Abans d'iniciar pròpiament el contingut de la recomanació cal explicitar sense cap espai de dubte que l'objectiu de la Recomanació es centra exclusivament **en la manca d'execució dels projectes aprovats i el grau real d'inversió de la partida inicialment compromesa i es destaca que podria ser una fórmula vàlida pel foment de la participació**, no es pretén obrir debat sobre la forma en què es va conduir la tramitació de selecció de projectes. Ens consta a més que en edicions posteriors a la del 2016 s'ha procurat millorar el procediment en base a l'avaluació dels anys anteriors.

Així, doncs, atès allò exposat queda constatada una execució insuficient dels projectes aprovats i en conseqüència una inversió que no ha superat el 30% de la quantitat prevista pel que fa als pressupostos participatius seleccionats pel 2016, amb dotació als pressupostos municipals del 2017, es considera que s'ha produït un incompliment en el compromís adquirit pel consistori amb la ciutadania i per tant de les obligacions municipals.

És per això que d'acord amb criteris de responsabilitat i transparència consider recomanar una rendició de comptes amb la ciutadania per explicar quin és l'abast de la situació en quant als Pressupostos Participatius de 2016 i adreç a la Comissió Especial de Suggestiments i Reclamacions perquè insti a qui correspongui a:

PRIMER.- "Que s'informi públicament i amb claredat a la ciutadania de quin és l'estat d'execució dels projectes i quin és en cada cas l'estimació percentual d'execució i la inversió econòmica efectiva per cada projecte en l'actualitat, indicant, si escau, l'àrea que estava previst que implementàs cadascun d'ells".

SEGON.- “Que s’informi si es preveu l’execució d’aquells projectes que no s’havien conclòs o que no s’havien iniciat, indicant en quin termini i amb càrrec a quines partides es podrien executar, tenint en compte la finalització de l’exercici pressupostari 2017. En cas de no poder aplicar les quantitats compromeses quina destinació ha tingut aquella inversió”.

TERCER.- “Quines són les raons generals i específiques de cada projecte que justifiquen l’incompliment i, si existeixen, quines mesures correctores s’han adoptat per millorar les properes edicions dels Pressupostos Participatius”.

Palma, 7 de març de 2018

La Defensora de la Ciutadania

Anna Moilanen Jaakola